

Salvi Lassús va ser el supervisor i l'ànima de la comunitat baptista durant la seva primera i llarga etapa. / Foto: autor no identificat. Col·lecció: Jaume Mas.

apostolat a l'Empordà visitant Figueres, l'Escala i altres; aquella primavera s'instal·larien a Figueres, on obririen un local per al culte³⁵. Figueres va aparèixer com el lloc ideal per ser una població oberta i d'idees liberals; Hughey diu:

“La iglesia (de Figueres) tenía una de las más hermosas capillas de España (...)”³⁶. El 1875 havia mort a Figueres el gran Pep Ventura, el 1877 havia arribat el tren a Figueres i el 1879 la plaga de la fil·loxera va envair l'Empordà.

Reveladora resulta la notícia publicada a la revista gironina *La Vetllada* el 14/5/1881 recollida per Pere Bonet³⁷. “Aquesta setmana s'han passejat per aquesta ciutat dues senyores estrangeres i s'entretenien en distribuir “innocentment” bíblies i altres llibres protestants (...). Ho advertim a l'autoritat, demanant-li que no permeti aquesta propaganda contra la religió de l'Estat i també avisem als lectors perquè no es sorprenguin per les forasteres tan “il·lustrades””.

L'Escala va perdre durant aquella segona meitat del XIX la seva condició de *hinderland* i va entrar en recessió per la desaparició de la duana marítima, la millora de les carreteres i l'arribada del ferrocarril. Les sardanes, els contrapassos i les farandoles eren els balls de plaça.

Cifré va consolidar el 1881 l'església figuerenca després que Lund marxés. Lund, durant la seva estada a Suècia, va engrescar els baptistes del seu país a col·laborar a l'Estat espanyol, entre ell reverend Joan Urh³⁸. Naixia també a Figueres, el 1879, la missió anglicana dels reverends germans López Rodríguez regida per personal forà i sostinguda amb capital anglès. El temple anglicà era conegut com el dels protestants i el de Cifré com el dels baptistes. Previ moria el 1881 a l'edat de 28 anys, segons comenta equivocadament Pere Bonet³⁹. El diari figuerenc *El Faro Ampurdanés*⁴⁰ de 6/6/1880 es va fer ressò de la notícia: “Ha fallecido en Hospitalet el pastor protestante D. F. Nevi (es refereix a Previ) residente en esta ciudad. Es inútil decir cuanto sentimos la muerte del joven pastor que con su mansedumbre se habia captado las simpatias de cuantos le habian tratado. Séale la tierra lijera”.

Lund, primer missioner baptista suec que treballà a Catalunya, començà la seva tasca com a fundador d'esglésies conforme al mètode paulí de radicar-se durant una temporada amb alguns deixebles a una població i desplaçar-se a una altra deixant els nous convertits de la població anterior a cura dels deixebles més experimentats. Lund era prou conscient de la paraula escrita i el 1884 va fundar *El Evangelista* en bilingüe⁴¹ que va dirigir fins al 1890. El també missioner suec Karl A. Haglund (1854-1895) visità Barcelona, València i Alcoi el 1882. Haglund, establert a València, seria substituït el 1886 pel també suec Joan Uhr (1858-1923) que s'establiria a Sabadell⁴². Era la “connexió sueca”.

Des de 1878, any d'arribada a l'Empordà, els propagandístics Lund i Previ havien visitat assíduament l'Escala per predicar l'evangeli proveïts de manuals d'homilètica⁴³ i llibres de sermons del predicador britànic Charles Spurgeon⁴⁴. Aquell any prenién possessió de la parròquia de Sant Pere de l'Escala el rector Jaume Rovira i l'econom Tomàs Julià; poc abans, el anys 1869 i 1870, havien nascut respectivament Caterina Albert Paradís i Josep Vicens Juli Xaxu. Essent l'Escala poble de

pescadors i lliurepensadors, aviat contactaren amb gent amb inquietuds que esdevingueren primer seguidors i després convertits a la nova fe contestatària; més tard se'ls uniren parents i amics.

La primera comunitat, integrada per batejats i simpatitzants, però, no es formaria pas fins el 1883; Salvi Lassús n'era el supervisor. Des del seu inici, la llar del matrimoni Salvi Lassús-Caterina Sagner, avis paterns del músic i fotògraf Joan Lassús Colomeda⁴⁵, ubicada al número 12 (ara 18) del carrer Perxel, féu les funcions oficiosos de temple. Aviat, però, hagueren de buscar un local més ampli per donar cabuda a la creixent concurrència. El número 2 del carrer del Matadero seria la primera seu oficial d'aquella incipient església baptista (no hi ha constància als arxius municipal –AHE– i provincial –AHG– d'haver-se entrat la sol·licitud pertinent).

Aquest domicili social de la comunitat baptista al carrer del Matadero, davant de l'antic escorxador (futura casa ‘El Gavià’ de l'escriptor i pintor Joaquim Folch i Torres) i encarat al port ho testimonia un segell estampat amb la inscripció “Capilla Evangélica. Matadero, nº 2. La Escala” en una Bíblia editada el 1884 per la Sociedad Bíblica i distribuïda per la Missió Evangèlica de Figueres. Una molt curiosa història la d'aquesta Bíblia propietat avui d'Eva Roncal. El matrimoni format per Fernando Roncal i Noemi Quintana la van localitzar i comprar el 1950 al mercat dominical de llibres i col·leccionisme del Mercat de Sant Antoni. La Bíblia que un dia va arribar no se sap com a Barcelona havia trobat el camí de tornada a casa.

En un informe de Lund d'octubre de 1884 aparegut a *Baptist Missionary Magazine* insisteix que les esglésies haurien de ser autosuficients econòmicament: “Ningún grupo, iglesia o anciano recibe un solo centavo del fondo misionero. Además de pagar sus propios gastos locales tienen un pequeño fondo general para ayudar a los hermanos que no son sostenidos por la Unión (...)”. L'informe⁴⁶ comenta les excepcions del pagament amb diners de la missió del pastor Sr. Marin de l'església de Barcelona i del local de l'Escala.

El diari *El Ampurdanés* de 9/8/1885 va fer esment de l'arribada de la pandèmia de còlera: “(...) La Escala ha hecho tambien su aparición el terrible huésped, produciéndose en aquel pueblo un pánico tan espantoso